

Kansalaisaloite.fi

- [Etusivu](#)
- [Selaa kansalaisaloitteita](#)
- [Tee kansalaisaloite](#)
- [Ohjeet](#)
- [Tiedotteet](#)
- [På svenska](#)
-
- [Kirjaudu](#)

Käytämme sivustollamme evästeitä (cookies), jotta sivustomme kehittäminen perustuu oikeaan käyttäjätietoon. [Lisätietoa evästeistä.](#)

Kansalaisaloite laiksi sähkömarkkinalain sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

7.10.2020

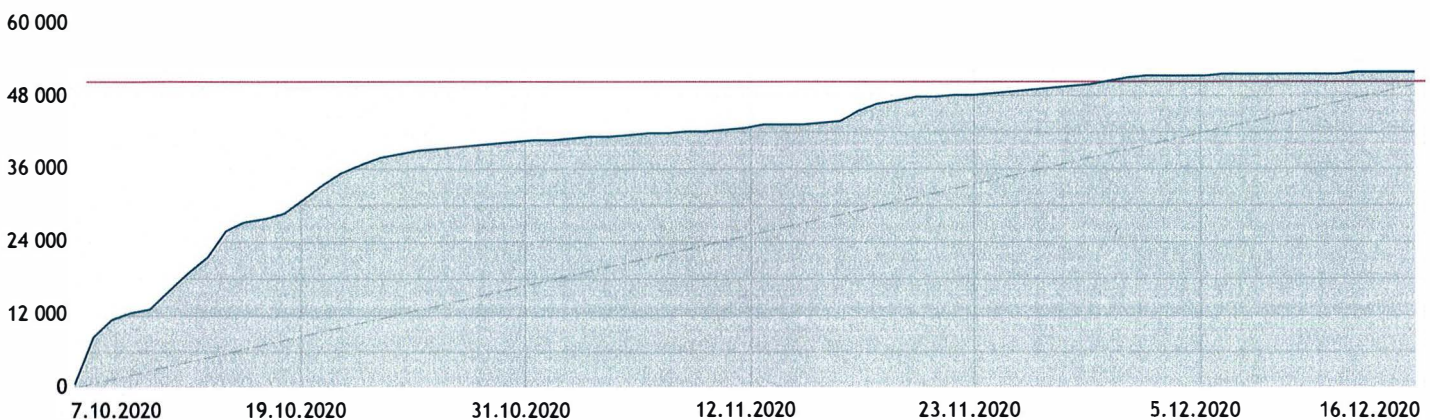
1. Aloitteen vireillepano
2. Kannatusilmoitusten keräys
3. Kannatusilmoitusten tarkastus
4. Lähetys eduskuntaan

~~Aloitteen vireillepano~~ → ~~Kannatusilmoitusten keräys~~ → **Kannatusilmoitusten tarkastus** → Lähetys eduskuntaan

52 219 kannatusilmoitusta, joista muualla kerättyjä 1 108 (lähetetty tarkastettavaksi)

Kannatusilmoituksia tässä palvelussa **51 111**

[kokonaiskertymäpäivätasolla](#)

Kuvaaja, joka näyttää miten kansalaisaloitteelle on kertynyt kannatusilmoituksia ajan kuluessa.

Kuvaajassa näytetään vain Kansalaisaloite.fi-palvelussa kerätyt kannatusilmoitukset. Kuvaaja päivittyy vuorokauden vaihtuessa.

[Voit upottaa kuvaajan omille verkkosivuilleesi täältä.](#)

Kansalaisaloitteen tiedot

Kansalaisaloitteen otsikko

Kansalaisaloite laiksi sähkömarkkinalain sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Aloitteen päiväys

7.10.2020

Aloitteen muoto

Lakiehdotus

Aloitteen sisältö

1.

Laki

sähkömarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383>

muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 19 §:n 2 momentin 1 kohta 26 a §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 590/2017 ja 52 §:n 2 momentti sekä lisätään lakiin 51 §:n 2 momenttiin uusi 3 kohta sekä 3 ja 4 momentti, seuraavasti:

19§

Verkon kehittämisvelvollisuus

Sähköverkko on suunniteltava ja rakennettava ja sitä on ylläpidettävä siten, että:

1) sähköverkko tuottaa siirto- ja jakelupalvelun verkon käyttäjille kustannustehokkaalla tavalla, täyttää sähköverkon toiminnan laatuvaatimukset ja sähkönsiirron sekä -jakelun tekninen laatu on muutoinkin hyvä;

26 a §

Sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korottaminen

Verkonhaltija saa korottaa sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujaan enintään 5 prosenttia korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana keräämiinsä sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksuihin verrattuina. Jos verkonhaltija tekee korotuksesta alkavan 12 kuukauden ajanjakson aikana lisää sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korotuksia, eivät kyseisenä aikana kerätyt maksujen korotukset tällöinkään saa ylittää 5 prosenttia tarkastelujakson ensimmäistä korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana kerättyjen maksujen määrästä.

51 §

Jakeluverkon toiminnan laatuvaatimukset

Jakeluverkonhaltijan on määritettävä käyttöpaikkaan sovellettava tavoitetaso 1 momentin 3 kohdasta poiketen paikallisten olosuhteiden mukaisesti, jos:

3) jakeluverkonhaltija ja verkon käyttäjät alueella sopivat poikkeavasta tavoitetasosta säävarmuuskorvausta vastaan (verkon käyttäjän säävarmuuspalvelu).

Jakeluverkonhaltijan on annettava alueen verkon käyttäjille tarjous säävarmuuspalvelun hankkimisesta. Jakeluverkonhaltijan on määriteltävä säävarmuuskorvaus alueen laskennallisten keskeytyskustannusten perusteella.

Energiavirasto voi antaa määräyksiä 2 momentissa tarkoitettusta paikallisten olosuhteiden mukaisesti määriteltävästä tavoitetasosta sekä 3 momentissa tarkoitettusta verkon käyttäjän säävarmuuspalvelun hankkimisesta ja säävarmuuskorvauksen määrittämisestä.

52 §

Jakeluverkon kehittämissuunnitelma

Kehittämissuunnitelman tulee sisältää kahden kalenterivuoden jaksoihin jaoteltuina yksityiskohtaiset toimenpiteet ja tiedot, jotka

1) parantavat järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti jakeluverkon luotettavuutta ja varmuutta ja jotka toteuttamalla jakeluverkko täyttää 51 ja 119 §:ssä säädetyt vaatimukset;

2) huomioivat kohtuullisten tarpeiden mukaisesti sellaisten sähkönkäyttöpaikkojen sähkönsaannin varmistamiseen, joihin on sijoittunut yhteiskunnan johtamisen tai turvallisuuden, väestön toimeentulon taikka elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamisen kannalta tärkeitä toimintoja ja palveluita;

3) hyödyntävät kehittämissuunnitelmaan sisältyvien sähköjohtojen sijoittelussa mahdollisuuksien mukaan yhteisiä reittejä muiden yhdyskuntateknisten verkkojen kanssa;

4) sisältävät tiedot keskeisistä jakeluverkkoinvestoinneista, jotka ovat tarpeen jakeluverkon siirtokapasiteetin ylläpitämiseksi sekä uuden sähköntuotantokapasiteetin ja uusien kuormien liittämiseksi jakeluverkkoon seuraavan kymmenen vuoden kuluessa, sähköajoneuvojen latauspisteet mukaan lukien;

5) tukevat kulutusjoustop, sähkövarastojen, jakeluverkonhaltijan energiatehokkuustoimenpiteiden ja muiden resurssien käyttämistä vaihtoehtona jakeluverkon siirtokapasiteetin laajentamiselle;

6) mahdollistavat vertailun jakeluverkon kehittämistoimien kustannustehokkuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava ensimmäinen 52 §:ssä tarkoitettu jakeluverkon kehittämissuunnitelmansa Energiavirastolle 30 päivään kesäkuuta 2021 mennessä ja toinen 30 päivään kesäkuuta 2022 mennessä.

2.

Laki

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:n 2 ja 4 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 235/2019, seuraavasti:

10 §

Energiaviraston vahvistamat ehdot ja menetelmät

Hinnoittelussa noudatettavien menetelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä:

- 1) verkkotoimintaan tai palveluun sidotun pääoman arvostusperiaatteista siten, että sidotun pääoman arvo ei olennaisesti eroa sen taseeseen merkitystä arvosta;
- 2) verkkotoimintaan tai palveluun sidotulle pääomalle taikka palvelulle hyväksyttävän tuoton määrittämistavasta, joka vastaa kunkin verkonhaltijan todellista pääomarakennetta ja joka sallii sidotulle pääomalle enintään vastaavan vähäisen riskin sijoituskohteisiin verrattavan tuoton;
- 3) verkkotoiminnan tai palvelun tuloksen määrittämistavasta sekä sen edellyttämästä tuloslaskelman ja taseen oikaisusta;
- 4) investointien kustannustehokkuuteen, verkkotoiminnan tehostamiseen, verkon varmuuden parantamiseen ja verkon kehittämiseen kannustavista tavoitteista ja niiden määrittämistavasta sekä menetelmistä, joilla tavoitteita sovelletaan hinnoittelussa;
- 5) hinnoittelurakenteen määrittämistavasta;
- 6) markkinoiden yhdentymisen edistämiseen ja verkon käyttäjien energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä edistävien järjestelmäpalvelujen saataville asettamiseen kannustavista tavoitteista ja niiden määrittämistavasta sekä menetelmistä, joilla tavoitteita sovelletaan hinnoittelussa;
- 7) maakaasun siirtoverkonhaltijan maakaasujärjestelmien välisistä siirroista muilta siirtoverkonhaltijoilta vastaanottamien ja muille siirtoverkonhaltijoille maksamien kompensatiomaksujen määrittämistavasta, jos maksut perustuvat maakaasumarkkinalain 22 tai 33 a §:ssä tarkoitettuun siirtoverkonhaltijoiden tekemään sopimukseen.

Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa Energiaviraston määräämän enintään kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräjän.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Perustelut

Kansalaisaloite laiksi sähkömarkkinalain sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutoksia sähkömarkkinalainsäädäntöön sähkön siirtohintojen nousun taittamiseksi. Siirtohinnat ovat monin paikoin yli kaksinkertaistuneet 10 vuoden aikana . Hintojen nousun taustalla ovat sekä sähkömarkkinalain edellyttämät sähköverkkojen kalliit

investoinnit, että sähköverkkoyhtiöiden mahdollisuus nostaa merkittävästi sähköverkkoliiketoiminnasta saatavaa tuottoa pääomarakenteen ja investointien avulla.

Kansalaisaloitteen tarkoituksena on puuttua lainsäädännöllisesti kahteen kokonaisuuteen:

1. Alentaa sähköverkkoyhtiöiden investointien kustannuksia velvoittamalla sähköverkkoyhtiöitä kustannustehokkuuteen verkkojen parantamisessa.
2. Kohtuullistaa yhtiöiden tuottoja paremmin vastaamaan luonnollisen monopolin hinnoittelua.

Aloitteessa muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 19 §:n 2 momentin 1 kohta 26 a §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 590/2017 ja 52 §:n 2 momentti sekä

lisätään lakiin 51 §:n 2 momenttiin uusi 3 kohta sekä 3 ja 4 momentti sekä muutetaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:n 2 ja 4 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 235/2019

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2021.

PERUSTELUT

1.1 Verkonhaltija veloitetaan investoimaan ja tuottamaan siirto- ja jakelupalvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti

Sähkömarkkinalain 19 §:n verkon kehittämisvelvollisuuteen esitetään uutta säännöstä ohjaamaan verkkonhaltijaa toteuttamaan investoinnit mahdollisimman kustannustehokkaasti. Sähkömarkkinalain 51 §:ään esitetään uutta säännöstä niiden käyttöpaikkojen osalta, jotka sijaitsevat etäällä muista käyttöpaikoista ja säävarmuusinvestointi muodostuu kohtuuttoman suureksi.

1.2 Hinnankorotuskaton tiukentaminen

Sähkömarkkinalain 26a §:n 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että verkkonhaltijan vuotuista siirtohinnan korotuskattoa esitetään kiristettäväksi nykyisestä 15 prosentista 5 prosenttiin.

1.3 Verkonhaltijan tuottoastetta ja tuottopohjaa kohtuullistetaan sekä kannustetaan tehokkuuteen investoinneissa

Monopoliasemassa olevilta verkkoyhtiöiltä voidaan edellyttää kohtuullista hinnoittelua. Hinnoittelun kohtuullisuuden valvonnassa tulee varmistaa sekä verkkotoiminnan hintojen kustannusvastaavuus että liiketoiminnasta saatavan tuoton kohtuullisuus. Siirtohinnoittelun on vastattava toiminnan tosiasiallisia kustannuksia.

Valvontalain 10 §:n 2 momenttiin esitetään uusia säännöksiä, jotka ohjaavat nykyistä matalamman tuottoasteen sekä merkittävästi matalampaan tuottopohjan määrittelyyn sekä edellyttäisivät hinnoittelumenetelmien kannustavan verkkoyhtiöitä investointien kustannustehokkuuteen.

Sähkömarkkinalain 52 §:ssä säädettäisiin jakeluverkonhaltijan velvollisuudesta laatia kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelman avulla valvottaisiin myös verkon suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon kustannustehokkuutta.

1.4 Valvontamenetelmien voimassaolo

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:n 4 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että hinnoittelun valvontamenetelmät olisivat jatkossa voimassa yhden neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Voimassa olevassa säännöksessä valvontamenetelmät ovat voimassa kahden peräkkäisen neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Ennen 2013 voimaan tullutta valvontalakia valvontamenetelmät olivat voimassa yhden neljän vuoden valvontajakson ajan. Aloitteen tekijät eivät kannata lakiin kirjattua pidempää jaksoa, eikä hallitusohjelmaan kirjattua mahdollisesti tulossa olevaa lisäystä.

Energiavirastolla on valvontamenetelmien osalta kehittämistehtävä. Virasto ei ole sidottu valvontamenetelmistä päättäessään voimassa olevien valvontamenetelmien sisältöön. Käytännössä valvontamenetelmien pitkä, kahden valvontajakson pituinen voimassaolo ei mahdollista riittävää reagointia esimerkiksi muuttuneisiin yhteiskunnallisiin olosuhteisiin.

1.5 Valvontamallin mukaiset alituotot

Valvontalain 14 §:ssä määrätty verkonhaltijan mahdollisuus käyttää valvontamallin laskennalliset alituotot valvontajakson päättymistä seuraavien vuosien aikana esitetään säilytettäväksi voimassa olevan lain (9.8.2013/590) mukaisena.

Aloitteen allekirjoittajat eivät kannata sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 14 §:n muuttamista.

Hallitusohjelmaan (2019) on kirjattu seuraavaa: Sähkön siirtohintojen hallitsemiseksi toteutetaan muun muassa sähkönsiirron kustannusselvityksen johtopäätöksiä, kuten alituottojen tasausjakson pidennys.

Aloitteen laatijoiden käsityksen mukaan hallitusohjelmajärjestyksen mukainen muutos ei edistäisi sähkönsiirto- ja jakelupalveluiden tarjoamista kustannustehokkaasti, vaan siirtäisi maksut pidemmälle aikavälille. Alituottojen jaksotuksen pidentäminen ei tosiasiallisesti alenna kustannuksia, vaan jakaa niitä pidemmällä aikavälillä.

2 EHDOTUKSET JA NIIDEN VAIKUTUKSET

2.1 Pääasialliset vaikutukset

19 Pykälässä säädetään verkon kehittämisvelvollisuutta koskevasta yleissäännöksestä, jota sovelletaan kaikkiin sähköverkonhaltijoihin. Kehittämisvelvollisuutta tarkentavat eri verkkotyyppien toiminnan laatuvaatimukset, joista säädetään toisaalla sähkömarkkinalaissa.

Pykälän 2 momentissa täsmennetään periaatteet, joiden mukaisesti verkonhaltijan olisi suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä sähköverkkoaan. Sähköverkon tulee ensinnäkin täyttää kyseiselle sähköverkkotyyppille säädetyt toiminnan laatuvaatimukset. Sähköverkoilta ja sähköverkkopalveluilta edellytetään luotettavaa ja varmaa toimintaa silloin, kun niihin kohdistuu normaaleja odotettavissa olevia ilmastollisia, mekaanisia ja muita ulkoisia häiriöitä. Oleellista tällöin on ulkoisen tapahtuman säännönmukaisuus ja ennalta-arvattavuus. Lisäksi edellytetään, että sähköverkko ja sähköverkkopalvelut toimivat mahdollisimman luotettavasti normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslain (1552/2011) tarkoittamissa poikkeusoloissa. Vaatimustaso ei ole normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa yhtä korkea kuin momentin 2 kohdassa tarkoitettujen normaalien ja odotettavissa olevien häiriöiden osalta.

Pykälän 2 momenttiin esitetään täydentävää säännöstä, jonka mukaan verkonhaltijan olisi suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä sähköverkkoaan siten, että verkonhaltija tuottaisi siirto- ja jakelupalvelun verkkonsa käyttäjille kustannustehokkaalla tavalla. Verkonhaltijan tulisi siten verkkonsa kehittämistoiminnalla pyrkiä kustannustehokkaiden verkkoratkaisujen ja toimenpiteiden käyttämiseen. Pelkkä investointien tai toimenpiteiden hankintojen kilpailuttaminen ei siten yksinään riittäisi täyttämään säännöksessä asetettua kustannustehokkuuden vaatimusta.

Verkkotoiminnan hinnoitteluun ei kohdistu markkinoilta tulevaa painetta, jolloin verkonhaltijalla ei ole luonnollista kannustinta tehostaa toimintaansa. Mahdollinen kustannustehottomuus voidaan kompensoida korkeammilla hinnoilla, mikäli verkkosäätelyn keinoin ei ohjata verkonhaltijoita kustannustehokkaaseen toimintaan. Verkkopalvelujen tarjonnan kustannustehokkuudella tarkoitettaisiin tässä yhteydessä ensinnäkin yrityksen kustannustasoa verrattuna kustannuksiin, joihin yrityksellä olisi tosiasiallinen mahdollisuus. Verkon kehittämisen kustannustehokkuuden arvioinnissa tulisi lisäksi huomioida, että keskenään vertailtavat kehittämistoimet täyttäisivät sähköverkkotoiminnalle ja verkonhaltijalle lainsäädännössä asetetut vaatimukset kuten verkon toimintakykyä ja toimitusvarmuuden tasoa koskevat vaatimukset. Yksittäisen investoinnin tai kehittämistoimenpiteen vaihtoehtoiseen menettelyyn verrattuna kalliimpi toteutustapa ei sellaisenaan merkitsisi säännösten vastaista menettelyä, jos toimenpide osana laajempaa toimenpidekokonaisuutta johtaisi kokonaisuutena arvioiden kustannustehokkaampaan verkkopalvelujen tarjontaan verkonhaltijan sähköverkossa.

Sähkömarkkinalain 51 §:ssä tarkennettaisiin verkkoyhtiön rakentamisen kustannustehokkuuden toteutumisen reunaehdoja. Jos enintään 36 tunnin sähkökatkon välttämiseksi investointien kustannukset olisivat käyttöpaikan osalta poikkeuksellisen suuret sen muista käyttöpaikoista etäisen sijainnin vuoksi, jakeluverkonhaltijan olisi määriteltävä käyttöpaikkaan sovellettava tavoitetaso paikallisten olosuhteiden mukaisesti seuraavissa tapauksissa: 1) Käyttöpaikka sijaitsee saarella, jossa ei ole siltaa tai muuta vastaavaa kiinteää yhteyttä tai säännöllistä maantielauttayhteyttä, 2) Käyttöpaikan vuotuinen sähkönkulutus on ollut kolmen edeltävän kalenterivuoden aikana enintään 2500 kW tai kyseessä on vapaa-ajan asunto

Edellisissä tapauksissa jakeluverkonhaltijan olisi määriteltävä alueella sovellettava tavoitetaso sähkömarkkinalain 51 § 1 momentin 3 kohdasta poiketen, jos jakeluverkonhaltija ja verkon käyttäjät alueella sopivat poikkeavasta tavoitetasosta säävarmuuskorvausta vastaan (verkon käyttäjän säävarmuuspalvelu). Jakeluverkonhaltijan olisi annettava alueen verkon käyttäjille tarjous säävarmuuspalvelun hankkimisesta. Jakeluverkonhaltijan olisi määriteltävä säävarmuuskorvaus alueen laskennallisten keskeytyskustannusten perusteella.

Energiavirasto valvoisi jatkossa myös sähköverkkojen kehittämistoiminnan kustannustehokkuuden toteutumista. Virastolle esitetään sähkömarkkinalain 52 §:ssä uutta toimivaltaa määrätä jakeluverkonhaltijaa muuttamaan jakeluverkon kehittämissuunnitelmaansa, mikäli kehittämissuunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet eivät ole kokonaisuutena arvioiden kustannustehokkaita vaatimukset täyttäviin vaihtoehtoihin toimenpiteisiin verrattuna. Lisäksi Energiavirasto valvoisi verkkopalvelujen tarjonnan kustannustehokkuutta nykyisten toimivaltuuksiensa puitteissa, kuten esimerkiksi verkkohinnoittelun valvonnan kautta.

26 a pykälässä säädetään sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korotusten hyväksyttävistä enimmäismääristä. Pykälän 1 momenttiin sisältyvää maksujen korotuksen enimmäismäärää esitetään laskettavaksi 15 prosentista 5 prosenttiin. Muilta osin säännökseen ja sen soveltamiskäytäntöön ei esitetä muutoksia. Maksujen korotusten enimmäismäärien tarkastelu tapahtuisi liukuvasti kustakin korotuksesta alkavissa 12 kuukauden pituisissa tarkastelujaksoissa, joita verrattaisiin korotusta edeltäviin 12 kuukauden jaksoihin.

Esitetyn säännöksen tarkoituksena ei olisi luoda verkonhaltijoille itsenäistä oikeutta korottaa sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksuja, vaan korotuksiin sovellettaisiin edelleen myös asianomaisen sähkönsiirtoa tai sähkönjakelua koskevan sopimuksen ehtoja sekä sähkömarkkinalain 93 §:ä ja muuta lainsäädäntöä. Siten uuden säännöksen mukaisesti sallituksi katsotun hinnankorotuksen kohtuullisuutta voitaisiin jatkossakin arvioida yksittäistapauksissa myös kuluttajansuojalain (38/1978) 4 luvun 1 §:n perusteella. Vastaavasti sähkönjakelun maksujen korottamista koskeva sääntely tulisi huomioida esimerkiksi sähkömarkkinalain 93 §:n 3 momentin mukaisessa siirtymäajassa yhdistyvien jakeluverkonhaltijoiden toiminta-alueiden hintojen yhdistämiselle. Tällöin hintojen yhdistämiselle tulisi olla aina siirtymäaika, jos yhdistymisen seurauksena jollakin asiakasryhmällä hintojen nousu ylittäisi maksujen korottamiselle säädettyt maksimimäärät.

Verkonhaltijoiden hinnoittelussaan soveltamien tariffirakenteiden muutoksissa voi syntyä suuriakin muutoksia eri tariffikomponenttien osuuteen asiakasryhmien kokonaismaksuissa. Verkonhaltijoiden tariffirakenteiden muutokset tulisikin pyrkiä toteuttamaan niin, etteivät ne aiheuta kohtuuttoman suuria kertaluontoisia vaikutuksia asiakasryhmän maksamaan kokonaismaksuun.

Ehdotettu säännös täydentäisi verkkopalvelujen hinnoittelun sääntelyä. Verkkopalvelujen hinnoittelun kohtuullisuudesta säädetään erikseen sähkömarkkinalain 24 §:ssä. Menettelystä, jossa Energiavirasto vahvistaa verkonhaltijoille verkkopalvelujen hinnoittelumenetelmät ennen niiden käyttöönottoa, ja verkonhaltijoille asetettujen hinnoittelumenetelmien noudattamisen valvonnasta säädetään puolestaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 3 luvussa.

Sähkömarkkinalain 26 a §:n 1 momentin mukaan verkonhaltija saisi korottaa sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujaan enintään 5 prosenttia korotusta edeltävän 12 kuukauden aikana keräämiinsä sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksuihin verrattuna. Korotuksen hintavaikutus arvioitaisiin korotusta seuraavan 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson verollisen kokonaishinnan perusteella. Säännös asettaisi siten sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen yksittäisille korotuksille 5 prosentin enimmäismäärän. Jos verkonhaltija tekisi korotuksesta alkavan 12 kuukauden ajanjakson aikana lisää sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen korotuksia, eivät verkonhaltijan kyseisen 12 kuukauden aikana keräämät maksujen korotukset kuitenkaan saisi ylittää 5 prosenttia tarkastelujakson ensimmäistä korotusta edeltävän 12 kuukauden aikana keräämien maksujen määrästä. Maksujen määrä saisi jälkimmäisellä kahdesta toisiaan seuraavasta liukuvasti alkavasta 12 kuukauden tarkastelujaksosta siten olla enintään 5 prosenttia korkeampi kuin edeltävällä 12 kuukauden jaksolla. Maksujen korotusta edeltävä ja korotuksen jälkeinen tilanne tulisi arvioida asiakasryhmälle tai asiakaskohtaisessa tarkastelussa asiakkaalle kulloinkin edullisimman valittavissa olevan sähkönsiirto- tai sähkönjakelutuotteen perusteella. Korotuksen suuruuden arviointia ei siten edellytetä tehtävän saman tuotteen maksujen muutosten perusteella, vaan korotusta edeltävä tilanne voitaisiin laskea eri tuotteelle kuin korotuksen jälkeinen tilanne. Tämä helpottaisi uusien tuotteiden käyttöönottoa sekä ohjaisi verkon käyttäjiä hyödyntämään itselleen edullisinta tuotetta.

Energiavirasto valvoisi 26 a §:n mukaista hinnoittelua sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:ssä säädetyn toimivallan perusteella. Säännöksen mukaan, jos joku rikkoo tai laiminlyö sähkömarkkinoita koskevassa lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on veloitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Monopoliasemassa verkkoyhtiöiltä tulee edellyttää hinnoittelun kohtuullisuutta. Hinnoittelun kohtuullisuuden valvonnassa tulee varmistaa sekä verkkotoiminnan hintojen kustannusvastaavuus että liiketoiminnasta saatavan tuoton kohtuullisuus. Siirtohinnoittelun on vastattava toiminnan tosiasiallisia kustannuksia.

Sähköverkkotoiminta on sen monopoliluonne ja sähkön välttämättömyyshyödykeluonne huomioon ottaen poikkeuksellisen vähäisen riskin liiketoimintaa. Ilman tiukkaa sääntelyä verkonhaltijan omistajien tuottovaatimukset voivat perusteettomasti vaihdella ja verkonhaltija pystyy monopolitoiminnan avulla keräämään kohtuuttomia tuottoja asiakkailta ilman, että tuottotaso heijastaa vastaavalla vähäisellä riskillä toimivien sijoituskohteiden tuottotasoa.

Valvontalain 10 §:n 2 momenttiin esitetään uusia säännöksiä, jotka ohjaisivat nykyistä matalamman tuottoasteen sekä merkittävästi matalampaan tuottopohjan määrittelyyn sekä edellyttäisivät hinnoittelumenetelmien kannustavan verkkoyhtiöitä investointien kustannustehokkuuteen.

Sähköverkonhaltijoiden hinnoittelun valvonta perustuu valvontalain 10 §:n nojalla Energiaviraston tekemään vahvistuspäätökseen hinnoittelussa noudatettavista menetelmistä. Euroopan unionin sähkömarkkinadirektiivi (2019/944) edellyttää, että Energiavirasto voi joko 1) vahvistaa verkkopalvelumaksut, 2) vahvistaa verkkopalvelumaksujen laskentamenetelmät, 3) hyväksyä verkkopalvelumaksut tai 4) hyväksyä verkkopalvelumaksujen laskentamenetelmät. Suomessa sähkömarkkinadirektiiviä on tulkittu lainsäädännössä siten, että se estäisi Suomea säättämästä hinnoittelun valvontamenetelmien sisällöllisistä vaatimuksista velvoittavasti.

Sähkömarkkinadirektiivin 59 artiklan mukaan sääntelyviranomaisen tehtävänä on muun ohella vahvistaa tai hyväksyä avointen kriteerien mukaisesti siirto- tai jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät tai molemmat. Direktiivin 57 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on taattava sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja varmistettava, että sääntelyviranomainen voi tehdä itsenäisiä päätöksiä poliittisista elimistä

riippumatta.

KAA 9/2020 vp

Direktiivi edellyttää, että energiaviranomaisen riippumattomuus ministeriön poliittisesta ohjauksesta turvataan. Kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuus ei tarkoita, ettei lainsäätäjällä olisi ottaa eduskunnan säätämässä laissa kantaa hinnoittelun valvontamenetelmissä noudatettaviin yleisiin periaatteisiin. Näin myös voimassa olevan sähkömarkkinalainsäädännön esitöissä on käytännössä Suomessakin tehty. Esimerkiksi Itävallassa valvontamenetelmien sisällöstä on säädetty yleispiirteisesti sääntelyviranomaista velvoittavalla tavalla. Komissio ei ole katsonut näitä säännöksiä EU:n oikeuden vastaisiksi. Myös Ruotsin lainsäädännössä määrätään hinnoittelumenetelmien sisällöstä yleisellä tasolla, eikä Ruotsia vastaan tältä osin ole nostettu rikkomuskannetta. Euroopan unionin tuomioistuimen kansallisen sääntelyviranomaisen toimivaltaa ja riippumattomuutta käsittelevässä oikeuskäytännössä ei ole katsottu, ettei jäsenvaltio voisi lailla säätää valvontamenetelmien yleisistä periaatteista. EU:n oikeus ei siten estä sitä, että Suomessa säädettäisiin lailla valvontamenetelmien sisältöä velvoittavasti ohjaavista yleisistä periaatteista.

Kuten edellä on todettu perustuslaissa turvattu omaisuuden suoja edellyttää, että omaisuuden kohtuullisen käyttömahdollisuuden säilymiseksi verkonhaltijalle tulee turvata kohtuullinen korvaus siirtopalveluista. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä ei kuitenkaan oteta kantaa kohtuullisen korvauksen tasoon, eikä sen määräytymisen perusteisiin.

Verkkoyhtiön hinnoittelumenetelmiä koskevassa vahvistuspäätöksessä määrätään sähkömarkkinalain esitöiden (HE 20/2013 vp) perusteella yhtäältä verkkoyhtiön sähköverkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvostusperiaatteista ja taseen oikaisusta ja sitoutuneen pääoman tuottoasteen määrittämistavasta (kohtuullinen tuotto) sekä toisaalta verkkoyhtiön tuloslaskelman oikaisusta ja verkkotoiminnan kannustimista (toteutunut oikaistu tulos). Voimassa olevien Energiaviraston vahvistamien valvontamenetelmien mukaan kohtuullinen tuotto saadaan kertomalla vuosittain sähköverkkotoimintaan sitoutunut oikaistu pääoma kohtuullisella tuottoasteella. Kohtuullisen tuoton ja toteutuneen oikaistun tuloksen erotus kertoo, onko verkkoyhtiön hinnoittelu ollut neljän vuoden valvontajakson aikana ali- vai ylijäämäistä. Ylijäämä pitää palauttaa asiakkaille seuraavan valvontajakson neljän vuoden aikana. Alijäämä tarkoittaa, että verkkoyhtiö voi korottaa siirtomaksuja seuraavan neljän vuoden aikana.

Ehdotuksen mukaan hinnoittelun valvontamenetelmissä tulisi määrätä verkkotoimintaan tai -palveluun sidotun pääoman arvostusperiaatteista siten, että sidotun pääoman arvo ei oleellisesti eroa kyseisen pääoman taseeseen määritellystä arvosta.

Voimassa olevissa valvontamenetelmissä sähköverkkotoimintaan sitoutuneen oikaistun pääoman määrittäminen perustuu ratkaisevasti sähköverkon laskennallisen nykykäyttöarvon määrittämiseen. Sähköverkon nykykäyttöarvo määritetään valvontamenetelmien mukaan kunkin verkonosan jälleenhankinta-arvon, iän ja pitoajan perusteella. Sähköverkkotoimintaan sitoutunut pääoma saadaan käytännössä vähentämällä nykykäyttöarvosta koroton vieras pääoma. Pääomaa oikaistaan myös taseen eräillä erillä.

Sähköverkon jälleenhankinta-arvon määrittäminen perustuu standardiyksikköhintoihin, jotka Energiavirasto on määrittänyt valvontamenetelmien 8 vuoden voimassaoloajaksi eli kahden valvontajakson ajaksi. Standardiyksikköhinnat perustuvat verkonhaltijoiden keskimääriin investointikustannuksiin. Standardiyksikköhintojen käyttäminen sähköverkkoon sitoutuneen pääoman määrittämisessä puoltaa niiden kannustinvaikutus: jos verkkoyhtiö onnistuu alittamaan keskimääräisen yksikköhinnan, se hyötyy, mikä edelleen alentaa keskimääriä investointikustannusta, kun yksikköhinnat seuraavan kerran määritellään.

Käytännössä standardiyksikköhintojen pitkä voimassaolo on johtanut siihen, että osa verkonhaltijoista on hyötynyt suhteettomasti sähköverkkoon sitoutuneen oikaistun pääoman määrittämistavasta. Selvityksen mukaan verkkoyhtiöiden todelliset investointikustannukset ovat olleet vuonna 2016 keskimäärin 22 prosenttia alhaisempia kuin valvontamallin yksikkökustannuksien mukaiset hinnat. Vuoden 2018 osalta Energiaviraston julkaisemien lukujen perusteella verkkoyhtiöiden taseessa oleva oma pääoma ja vieras pääoma oli yhteensä noin 8 miljardia euroa (ilman korotonta vierasta pääomaa noin 6 miljardia euroa) ja valvontamenetelmien mukainen laskennallinen sähköverkkotoimintaan sitoutunut oikaistu pääoma oli yhteensä noin 13 miljardia euroa. Verkkoyhtiöiden tuotot lasketaan siten laskennallisesta verkkotoimintaan sitoutuneen oikaistun pääoman arvosta, joka on kokonaisuutena huomattavasti korkeampi kuin yhtiöiden taseissa tosiasiaa oleva verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvo. Laskennallinen tuottopohja nostaa edelleen tuottoa, joka verkkoyhtiöille sallitaan.

EU:n sähköverkkosääntelyn keskeisiä tavoitteita ovat kustannustehokkuuden ja kustannusvastaavuuden vaatimukset. Vaikka esitetty säännös kaventaisi kansallisen sääntelyviranomaisen liikkumavaraa hinnoittelun valvontamenetelmistä päätettäessä, sääntely edistäisi EU:n sähkömarkkinasääntelyn kustannusvastaavuuden tavoitteita. Sen sijaan standardiyksikköhintojen ja todellisten toteutuneiden investointikustannusten välisen merkittävän eron voidaan katsoa olevan ongelmallista EU-oikeudellisen kustannusvastaavuuden vaatimuksen näkökulmasta.

Edellä esitetyistä syistä esitetään, että sähköverkkoon sitoutuneen pääoman arvostusmenetelmät eivät saisi johtaa lopputulokseen, joka oleellisesti eroaa kyseisen pääoman taseeseen määritellystä arvosta. Näin varmistetaan, että sähköverkon arvostusmenetelmät kuvaavat tosiasiaa sähköverkkoon sitoutuneen poistamattoman pääoman määrää, josta tuotto lasketaan. Sellainen laskennallinen arvostusmenetelmä, jossa sähköverkkoon sitoutuneen pääoman määrä eroaa oleellisesti kullekin vuodelle hyväksytystä tasearvosta ja joka sallii tuoton jo poistetuille omaisuuserille, ei olisi hyväksyttävä. Energiaviraston tehtävä on valvoa, että verkkoyhtiö oikaisee taseen asianmukaisesti eikä sisällytä taseeseensa sinne kuulumattomia eriä.

Ehdotuksen mukaan hinnoittelun valvontamenetelmissä tulisi määrätä verkkotoimintaan tai palveluun sidotulle pääomalle taikka palvelulle

hyväksyttävän tuoton määrittämistavasta, joka heijastaa verkonhaltijakohtaisesti todellista pääomarakennetta ja joka sallii sidotulle pääomalle enintään vastaaviin vähäisen riskisyyden sijoituskohteisiin verrattavan tuoton.

Voimassa olevissa Energiaviraston määräämissä valvontamenetelmissä tuottoprosentin määrittäminen perustuu painotetun keskimääräisen pääomakustannuksen malliin (weighted average cost of capital) eli WACC-malliin. WACC-mallissa verkkotoiminnan pääomakustannus lasketaan oman pääoman kustannuksen sekä vieraan pääoman kustannuksen painotettuna keskiarvona. Kohtuullisen tuottoasteen määrittämisessä käytetään kiinteää pääomarakennetta, jossa korollisen vieraan pääoman paino on 40 % ja oman pääoman paino on 60 %.

Valvontamenetelmien WACC-malli ei siten reagoi verkkoyhtiön todelliseen pääomarakenteeseen. Yhtiöt, joiden vieraan pääoman paino on tosiasiallisesti suuri, hyötyvät merkittävästi kiinteästä laskentamallista. Nämä verkkoyhtiöt saavat tosiasiasa sijoitetulle pääomalle korkeamman tuoton ja omalle pääomalleen usein suhteettoman korkean tuoton. Tuottoasteen määrittystapa saattaa kannustaa verkkoyhtiöitä käyttämään velkavipua investointien rahoittamiseen. Ehdotuksen mukaan tuottoaste tulisi määrittää siten, että se heijastaa verkonhaltijakohtaisesti tosiasiallista pääomarakennetta eli laskennassa käytetty vieraan pääoman ja oman pääoman paino määritetään kullekin verkonhaltijalle erikseen.

Kohtuullisen tuottoprosentin määrittelyyn sisältyy sovellettavan korkokannan sekä toiminnan riskitason määrittely.

Verkkotoiminnan tuottoasteen tulisi vastata sitä taloudellisen riskin matalaa tasoa, joka sähköverkon omistajan sijoittamaan pääomaan todellisuudessa kohdistuu. Lisäksi huomioon tulee ottaa alhaiset vieraan pääoman rahoituskulut ja sähköverkonosien pitkä käyttöikä. Sidotulle pääomalle voidaan siksi sallia vain sellainen tuotto, joka vastaa toiminnan tosiasiallista riskisyyttä. Ehdotuksen mukaan tuottoastetta ei tule määrittää tavalla, joka sallii sidotulle pääomalle korkeamman tuoton kuin vastaavan vähäisen riskisyyden sijoituskohteista on saatavissa.

Vaikutusarviointina on esitetty, että jos valvontamenetelmien verkkoyhtiöille määrittämä verkkotoimintaan sitoutunut pääoma vastaisi verkonhaltijoiden tosiasiallisesti taseeseen sitoutuneita pääomaeriä ja tuottoaste määritettäisiin oman pääoman ja vieraan pääoman tosiallisen verkkoyhtiökohtaisen painon mukaan, tuotto vähenisi 88 verkkoyhtiön osalta yhteensä noin 440 miljoonaa euroa vuoden 2018 tiedoilla laskettuna. Tällöin nominaalierotus 40 vuoden pitoajalla on 8,7 miljardia euroa eli asiakkaat maksaisivat 40 vuoden aikana vuoteen 2018 mennessä tehdyistä verkkoinvestoinneista 8,7 miljardia euroa vähemmän sähkönsiirtomaksuja. Valvontamenetelmissä on määrätty myös verkkoyhtiöille kannustimet, joilla kannustetaan verkkoyhtiöitä erityisesti toiminnan tehostamiseen, verkon kehittämiseen sekä laadun ja toimitusvarmuuden parantamiseen. Verkkoyhtiöiden toiminnan kustannustehokkuuteen kannustava verkonhaltijakohtainen tehostamistavoite kohdistuu erityisesti verkkoyhtiön toiminnan operatiivisiin kustannuksiin. Tehostamiskannustin kannustaa siten osaltaan verkkoyhtiötä saavuttamaan säävarmuusvaatimukset maakaapelioimalla, koska tämä pienentää verkkoyhtiön operatiivisia kustannuksia. Myös laatu-kannustin kannustaa verkkoyhtiötä maakaapelioimaan, koska tämä nostaa toimitusvarmuuden tason hyvin korkeaksi.

Toimitusvarmuuskannustin korvaa verkkoyhtiöille ennen pitoajan täyttymistä poistettavien ilmajohtojen jäljellä olevan nykykäyttöarvon, mikä kannustaa korvaamaan ilmajohtoja maakaapelilla etupainotteisesti myös silloin, kun muut esimerkiksi ilmajohtojen käyttämistä parantavat toimenpiteet olisivat kustannustehokkaampia ja asiakkaalle edullisempia.

Ehdotuksen mukaan hinnoittelun valvontamenetelmissä tulisi määrätä investointien kustannustehokkuuteen kannustavista tavoitteista. Verkonhaltijan tulisi tuottaa siirto- ja jakelupalvelu verkkonsa käyttäjille mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla.

Valvontamenetelmissä tulisi määrätä kannustimesta, joka kannustaa valitsemaan mahdollisimman kustannustehokkaita säävarmuusinvestointeja ja joka rankaisee yli-investoinneista. Investointien tasapoistojen tulisi olla riippuvaisia verkonosan liittymien määrästä. Sähköverkkotoimintaan sitoutuneelle pääomalle saisi tällöin pienemmän tuoton, jos liittymien määrä vähenee tulevaisuudessa, jolloin syntyy kannustinvaikutus vaihtoehtoihin joustavampiin säävarmuusinvestointeihin pienjänniteverkkojen latvoissa.

Ehdotuksessa esitetään lisäksi mahdollisuutta, jonka mukaan hinnoittelun valvontamenetelmissä voitaisiin määrätä hinnoittelurakenteen määrittämistavasta. Esityksellä laajennettaisiin Energiaviraston mahdollisuutta harmonisoida verkkoyhtiöiden hinnoittelurakennetta. Hinnoittelurakenteen yhdenmukaistaminen voi olla tarpeen asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi. Lisäksi Energiavirastolla olisi mahdollisuus edistää hinnoittelurakennetta, jonka avulla asiakas voi itse vaikuttaa nykyistä paremmin siirtohintalaskun suuruuteen. Kyseeseen voisi tulla esimerkiksi tehoerusteinen hinnoittelu, jos sen todetaan olevan sähkön käyttäjien edun mukaista.

Ehdotuksen mukaan sähkömarkkinalain 52 § säädettäisiin jakeluverkonhaltijan velvollisuudesta laatia kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelman avulla valvottaisiin myös verkon suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon kustannustehokkuutta.

Jakeluverkonhaltijan on nykyisen lainsäädännön nojalla laadittava jakeluverkkoonsa koskeva kehittämissuunnitelma, joka ohjaisi jakeluverkonhaltijan verkon kehittämistoimintaa ja siihen liittyvien lakisääteisten velvoitteiden täyttämistä. Jakeluverkkojen kehittämistä ja toimitusvarmuuden tason parantamista valvotaan jakeluverkon kehittämissuunnitelman avulla. Jakeluverkon kehittämissuunnitelmaa koskevaa säännöstä esitetään lisäksi täydennettäväksi siten, että suunnitelman avulla voitaisiin lisäksi valvoa, että verkonhaltija suunnittelisi, rakentaisi ja ylläpitäisi sähköverkkoaan siten, että sähköverkkopalvelujen tarjonta verkon käyttäjille olisi kustannustehokasta.

Säännöksellä myös saatettaisiin sähkömarkkinadirektiivin 32 artiklan vaatimukset jakeluverkon kehittämissuunnitelmasta osaksi kansallista

lainsäädäntöä. Direktiivin vaatimukset jakeluverkonhaltijan kehittämissuunnitelmista ulotettaisiin koskemaan kaikkia jakeluverkonhaltijoita suljettuja jakeluverkkoja lukuun ottamatta, koska tarve säännellä jakeluverkkojen kehittämistä ja niiden toimitusvarmuuden parantamista sekä verkonhaltijan kehittämistoiminnan kustannustehokkuutta on perusteltua sähkönjakelun hyvän laadun ja toimitusvarmuuden sekä verkkopalvelujen kohtuullisen hinnan turvaamiseksi koko Suomessa.

Sähkömarkkinalain 52 §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kehittämisen olisi perustuttava avoimeen jakeluverkon kehittämissuunnitelmaan, johon olisi sisällytettävä ainakin

- 1) suunnitelma keskeisistä jakeluverkkoinvestoinneista, jotka ovat tarpeen jakeluverkon siirtokapasiteetin ylläpitämiseksi sekä uuden sähköntuotantokapasiteetin ja uusien kuormien liittämiseksi jakeluverkkoon seuraavan kymmenen vuoden kuluessa, sähköajoneuvojen latauspisteet mukaan lukien,
- 2) toimenpiteet, joiden toteuttaminen johtaisi 51 ja 119 §:ssä säädettyjen vaatimusten täyttämiseen ja ylläpitämiseen jakeluverkossa,
- 3) suunnitelma kulutusjoustopien, sähkövarastojen, verkonhaltijan energiatehokkuustoimenpiteiden ja muiden resurssien mahdollisesta käyttämisestä vaihtoehtona jakeluverkon siirtokapasiteetin laajentamiselle ja
- 4) asianmukaiset vertailut jakeluverkon kehittämistoimien kustannustehokkuudesta.

Ehdotuksella pyritään siihen, että jakeluverkonhaltijat huomioivat erityisesti kaikki käytössä olevat mahdolliset toimenpiteet toimitusvarmuuden tason nostamiseksi. Maakaapeloinnin ohella tulee huomioida myös muut toimitusvarmuuden parantamisen vaihtoehdot.

Pykälän 2 momentin mukaan kehittämissuunnitelman tulisi sisältää kahden kalenterivuoden jaksoihin jaoteltuina yksityiskohtaiset toimenpiteet, jotka parantavat järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti jakeluverkon luotettavuutta ja varmuutta. Kehittämissuunnitelmassa olisi verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti kiinnitettävä huomiota sellaisten sähkönkäyttöpaikkojen sähkösaannin varmistamiseen, joihin on sijoittunut yhteiskunnan johtamisen tai turvallisuuden, väestön toimeentulon taikka elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamisen kannalta tärkeitä toimintoja ja palveluita. Väestön toimeentulo edellyttää tiettyjen keskeisten yhteiskunnan toimintojen ja talouselämän lohkojen jatkuvaa toimintakykyä. Väestön toimeentulon kannalta tärkeisiin toimintoihin voidaan katsoa sisältyvän myös esimerkiksi sairaalat, terveysasemat, vanhainkodit ja kehitysvammaisten hoitolaitokset. Elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamisen kannalta tärkeitä toimintoja voivat olla muun muassa viestintäverkkojen kriittiset tukiasemat. Kehittämissuunnitelmassa olisi varmistettava myös avoimuus tarvittavien keskipitkän ja pitkän aikavälin joustopalvelujen osalta. Kehittämissuunnitelmaan sisältyvien sähköjohtojen sijoittelussa olisi mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä yhteisiä reittejä muiden yhdyskuntateknisten verkkojen kanssa. Näitä voivat olla esimerkiksi viestintäverkot sekä vesi- ja viemäriverkot. Kaapeloinnin suunnitelmallisuutta ja yhteistyötä viestintäverkkojen kanssa pyritään tehostamaan.

Pykälän 3 momentin mukaan kehittämissuunnitelma olisi laadittava vähintään joka toinen vuosi. Jakeluverkonhaltijan olisi kuultava asiaankuuluvia verkon käyttäjiä ja siirtoverkonhaltijoita verkon kehittämissuunnitelmasta. Jakeluverkonhaltijan on julkaistava kehittämissuunnitelma yhdessä kuulemisen tulosten kanssa.

Vaikka kehittämissuunnitelma on julkinen, tulisi jakeluverkonhaltijan huomioida kehittämissuunnitelman laadinnassa lain 76 §:n säännös salassapitovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta.

Pykälän 4 momentin mukaan kehittämissuunnitelma ja kuulemisen tulokset olisi toimitettava Energiavirastolle. Energiavirastolla olisi oikeus kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman vastaanottamisesta päätöksellään vaatia jakeluverkonhaltijaa tekemään muutoksia kehittämissuunnitelmaan, jos

- 1) kehittämissuunnitelma ei täytä 1 ja 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia,
- 2) on syytä epäillä, että kehittämissuunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet eivät johda 51 ja 119 §:ssä säädettyjen vaatimusten täyttämiseen tai
- 3) kehittämissuunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet eivät ole kokonaisuutena arvioiden kustannustehokkaita vaatimukset täyttäviin vaihtoehtoihin toimenpiteisiin verrattuna.

Energiavirasto voisi tilanteessa, jossa jakeluverkonhaltija laiminlöisi jakeluverkon kehittämissuunnitelman toteuttamisen, määrätä jakeluverkonhaltijan täytäntöön panemaan jakeluverkon kehittämissuunnitelmansa. Energiaviraston tällaisessa tilanteessa antaman päätöksen laiminlyöminen voitaisiin katsoa kehittämisvelvollisuuden laiminlyönniksi tai rikkomiseksi.

Pykälän 5 momentissa annettaisiin Energiavirastolle valtuus antaa tarkempia määräyksiä kehittämissuunnitelmassa annettavista tiedoista sekä suunnitelman toimittamisesta virastolle.

2.2 Valvontamenetelmien voimassaolo

Valvontalain 10 §:n 4 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että hinnoittelun valvontamenetelmät olisivat jatkossa voimassa yhden neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Voimassa olevassa säännöksessä valvontamenetelmät ovat voimassa kahden peräkkäisen neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Ennen 2013 voimaantulunutta valvontalakia valvontamenetelmät olivat voimassa yhden neljän vuoden valvontajakson ajan.

KAA 9/2020 vp

Energiavirastolla on valvontamenetelmien osalta kehittämistehtävä. Virasto ei ole sidottu valvontamenetelmistä päättäessään voimassa olevien valvontamenetelmien sisältöön. Käytännössä valvontamenetelmien pitkä, kahden valvontajakson pituinen voimassaolo ei mahdollista riittävää reagointia esimerkiksi muuttuneisiin yhteiskunnallisiin olosuhteisiin.

2.3 valvontamallin mukaiset alituotot

Energiaviraston vahvistamassa valvontamallissa kohtuullisen tuoton ja toteutuneen oikaistun tuloksen erotus kertoo, onko verkkoyhtiön hinnoittelu ollut neljän vuoden valvontajakson aikana ali- vai ylijäämäistä. Ylijäämä pitää palauttaa asiakkaille seuraavan valvontajakson neljän vuoden aikana. Alijäämä tarkoittaa, että verkkoyhtiö voi korottaa siirtomaksuja seuraavan neljän vuoden aikana.

2.4 Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2020. Sähkömarkkinalain (588/2013) 52 §:ää koskevan muutoksen tultua voimaan 1.6.2020 jakeluverkonhaltijan on toimitettava kehittämissuunnitelmansa Energiavirastolle 30 päivään kesäkuuta 2021 mennessä ja toinen 30 päivään kesäkuuta 2022 mennessä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy lakiehdotuksemme

Aloitteen taloudellinen tuki

Ei ole

Kannatusilmoitusten keräystavat

- Kansalaisaloite.fi
- Paperilomakkeet

Tähän mennessä muualla kerättyjen kannatusilmoitusten yhteismäärä

Kerääjän ilmoittama arvio: 1 108 kpl

Linkit muihin verkkosivuihin

[Suomen Omakotiliitto ry](https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383) Avautuu uuteen ikkunaan

Vastuuhenkilöt

Ari Rehnfors

21.1.2021

Kansalaisaloite laiksi sähkömarkkinalain sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta - Kansalaisaloite..

Janne Tähtikunnas

KAA 9/2020 vp

Tapio Tervo

Jarmo Kiuru

Paavo Huopalahti

Kansalaisaloite.fi on oikeusministeriön ylläpitämä ja tuottama verkkopalvelu.

[Lue lisää >](#)

Kansalaisaloite.fi on Traficommin hyväksymä palvelu.

[Lue lisää >](#)

- [Henkilötietojen suoja, tietoturva ja evästeet](#)
- [Saavutettavuusseloste](#)
- [Yhteystiedot](#)
- [Briefly in English](#)